

REDACTIA

Arad, nr. Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 11 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2:50; pe 1 lună fl. 1.
N-rinii de Duminecă pe
an fl. 2.—
Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

REDACTIA
Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERȚIUNILE:
pe 1/2 pagină: pentru dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.
Atât abonamentele cât și
inscripțiile sunt a se plăti
înainte.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 38.

Înăbușirea graiului românesc.

Eu mi-a venit la mână o scrisoare, care poartă sigilul oficios și iscălitura judecătoresc cerceul Bene Gábor din Lippova.

De bună seamă, că dl Bene a dat scrisoarea aceasta ofițerului, ca să-și facă obraz și cinste înaintea stăpânilor, ca bun „patriot” maghiar.

De aceea credem că-i facem plăcerea publicându-o mai jos în limba originală ungurească cât și în traducere românească, ca să o poată citi și pricepe toți cetitorii, și cei cari nu știu ungurește.

Dl Bene aparține aceluși soi de dirigători, cari fără vrednicie și fără pricepere, numai prin lingușire, priu grăbirea de rău și prin lăpădarea de neam a ajuns la slujba statului, căci dintr-o feciorie dascălului românesc din Gurba este dînsul, și cu prescură românească a crescut și cu pâne din fundațiunea Episcopului Vulcan a învățat bietul de el ceva carte.

Dar' aci nu de persoana neputinciosului și nepricteputului judecător este vorba, ci de o hotărîre volnică și păcătoasă, de a înăbuși graiul românesc, ca cel nedreptățit, dacă este român, să nu aibă drept înaintea judecătoresc a cere în limba mamei sale, ca dreptate să i-se facă.

Ordinațiunea bași-bozucului judecător, zice:

Cererile și predările partidelor, dacă acelea nu sunt făcute în limba maghiară, să fie respinse.

Eu pe slujbașii subalterni, cari ar îndrăzni a vorbi românește cu partidele, îi amenință cu pedeapsa prescrisă în §. 60 al articolului de lege XXVII (în ord. stă XXVII) din 1891 pentru neorînduială.

În această judecătura Bene și-a arătat nu numai nepricteputa și nevrednicia sa de a sta în capul judecătoresc, dar' și răutatea inimii și dessevârșita necunoștință de legile țării, pe cari dator este el mai întâiu ale respecta și cinste.

Căci în adevăr ordinațiunea sa vătămă nu numai drepturile cetățenilor, ci și legilor statului se împotrivesc.

Legea despre egala îndreptărire a naționalităților în § 8 așa glăsuiește:

„Judele în casurile §-ului 7 decide asupra acușării sau petițiunii în limba acușării sau a petițiunii; ascultarea partidelor, a martorilor, oculata și alte afaceri judecătorești, atât la procedura procesuală cât și extra-procesuală, precum și la procedura criminală, le servesc în limba partidelor, respective în limba persoanelor ascultate.”

Se învederează așa dară, că ordinațiunea dată este în contra legii, că e o nouă măsură de prigonire a limbii românești.

Stăpânitorii noștri de câte-ori ne plângem în contra nedreptăților ce ni-se fac, și cerem respectarea drepturilor de limbă, ei zic că li grăim de rău și că nelevetăm numai, ear' de plângerile și cererile noastre drepte nici că le pasă.

Nu știm în cât ministrul de justiție va consimți cu ordinațiunea volnică a judecătoresc Bene, noi însă o vestim și o înfierăm ca o fărădelege strigătoare la ceru. Căci cu greu ne vine a crede, că Maghiarii vor fi învoiți a se da pe față ceea-ce noi totdeauna am spus, că în țeara ungurească nu este dreptate pentru români.

Protestăm deci în contra acelei ordinațiuni și sperăm, că advocații români vor arăta cazul la minister cerend îndrumarea la ordine a judecătoresc calcător de lege.

Eată ordinațiunea păcătoasă:

1898. El. 133 szám.

A kir. járásbírószág személyzetének helyben.

Legujabban tapasztaltam azt, hogy a kir. járásbírószág személyzete a hivatalban nem csak az ügyfelekkel, hanem az egymással való érintkezésnél is nem az állam nyelvét, a magyart—hanem úgy a román mint a német nyelvet használják; a mikor ezen helytelen eljárásának a személyzetet figyelmeztetem meghagyom, hogy az 1891. évi XXVII t. cz. 60-ik §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe alatt a hivatalban az egymással való érintkezésnél kizárólag az állam hivatalos nyelvét, a magyar nyelvet használják.

Az ügyfelekkel való érintkezésre nézve rendelem, hogy az ügyfelek képviselőinek minden a felvilágosításadás, avagy az ügykezelése és átadására irányzott és nem a magyar nyelven előterjesztett kérelmeit és előadásait egyszerűen tagadják meg hivatközással ezen rendeletemre; hasonló elbánás alá esnek mind azok az ügyfelek, is a kik a magyar nyelvet birják és beszélnek és orról a vele érintkező hivatalnoknak tudomása van, s ha ezek a hivatalnok figyelmeztetése daczára is ragaszkodnak a más nyelvhez való érintkezéshez, abban az esetben az illető hivatalnok az ügyfél jelenlétében hozzászöbéli jelentést köteles tenni, hogy szükség esetén a hites tolmács alkalmaztatása iránt intézkedést tegyek.

Az ügyfelek ezen rendelkezésemről és az abban foglalt jogkövetkezményekre esetről estre az illető hivatalnok által figyelmeztetendők lesznek.

A bíróság személyzetét ezen rendeletemnek szigoru megtartására utasítom.

Erről a helybeli ügyvédikart értesitem, az ügyfelek pedig a kifügesztendő hirdetmény utján értesítettnek.

Lippa, 1898. Szept. 22-én.

kir. járásbírószági főnök
Bene,
kir. járásbíró.

Pe românește:

Nr. 133/1898. Pres. — Personalului judecătoresc cerceul. — Loco.

În timpul mai nou am esperiat, că personalul judecătoresc cerceul nu numai în afaceri cu partidele, ci și între sine se folosește nu de limba oficială a statului, maghiară, ci atât de cea română, cât și de cea germană; când fac personalul atent la această procedură incorectă, demând totodată, că sub

greutatea urmărilor de drept cuprinse în §. 60 art. de lege XXVII. din 1891, să folosească în oficiu între sine exclusiv limba oficială a statului, — limba maghiară.

Eu în atingere cu partidele poruncese, cu cererile și predările lor, pentru darea de informațiuni cu privire la manipularea și predarea afacerilor, dacă acelea nu sunt făcute în limba maghiară, să le respingă pur și simplu, provocându-se la această ordinațiune a mea; sub asemenea tractare cad și toate acele partide cari posed și vorbesc limba maghiară și despre aceasta ofițerul aprăit are cunoștință, și dacă și după ce au fost făcute atente din partea ofițerului însăși a comunica în altă limbă, ofițerul respectiv este dator a-mi raporta în prezența partidei, pentru ca în cas de lipsă să iau dispozițiuni pentru aplicare de talmăciu.

Despre această ordinațiune a mea și despre urmările de drept cuprinse în ea partidele au să fie făcute atente din cas în cas prin ofițerul respectiv.

Pe personalul judecătoresc îl îndrum la stricta observare a acestei ordinațiuni.

Despre aceasta pe corpul advocații din loc îl voi încunoștința, ear' partidele vor ave a fi încunoștințate prin publicațiune afișată.

Lipova, la 22 Septembrie 1898.

Șeful judecătoresc reg. cerceuale.

(L. S.)

Bene, m. p.
jude cerceual.

Simțul de datorință al M. Sale. În numeri de toate zilele ai ziarului nostru am reprodus mai multe declarațiuni ale M. Sale, în cari se reoglindește simțul de datorință al Lui, că adevărat, ori cât neșpus de grea și nevindecabilă ar fi rana ce i-a pricinuit-o pierderea scumpei Sale soții, nu vrea să se lăpăde de sarcina ocăruiirii popoarelor, ceea-ce de altfel o zice așa frumos și în Manifestul către toate popoarele Sale din Ungaria și Austria.

Pecat, că abonații numărului acesta de Duminecă n'au ecitit aceste frumoase vorbe ale M. Sale; de aceea sfătuim pe toți, că mai bine să-și restrângă trebuințele în altă parte, sau să economiseze, numai pentru a se abona la toți numeri ce apar în săptămână.

Cu toate acestea, de atunci încă am găsit trei declarațiuni noue ale Impăratului Rege, pe cari nu le-am publicat; de aceea le dăm pre cum urmează.

Precum adevărește cea mai de frunte foaie vieneză, M. Sa îndată a doua zi a spus:

„Trebuie statului nu este ertat să se oprească măcar pe o clipă locului.

Cătră ministrul-president unguresc Bánffy, când acesta după înmormântare era în audiență la M. Sa, monarchul a zis:

Să nu mă cruți cu munca. Dimpotrivă, de aici încolo vreau să lucrez încă și mai mult de cât până acum, fiindcă singura mângâiere o pot găsi în muncă.”

Cătră alți oameni M. Sa eată cum s'a exprimat:

„Voi purta sarcina datorințelor ce Mi sunt impuse, până când mă vor purta pe Mine oasele mele cele bătrâne.”

Intr'adevăr fiecare om poate să-și ia pildă de la Impăratul-Rege al nostru, de

a-și îndeplini cu conștiință și scumpătate datorința până la ultima răsufiere, atât cătră familia sa, cum și cătră neamul său obișduit.

Manifestul monarchului în Austria a fost publicat în ziarele oficiale ale fiecărei țări și țerișoare, în toate limbile popoarelor ce locuiesc acolo. Ziarul oficial din Silezia, „Troppauer Zeitung”, publicase manifestul în limbile cehă și polonă cu 1 zi mai târziu de cât pe nemțește, fiindcă tipografia în care se tipărește n'a avut imediat la dispoziție destule litere din aceste două limbi. Când apoi a doua zi apară într'insele, ziarul oficial credea de lipsă și de cuviință a se scuza de întârziere.

Și apoi să nu zicem, că dincolo în Austria domuește cinste și dreptate, ear' la noi fărădelegea și nemernicia; și să avem dragi cele-ce tocmeșc și isprăvesc stăpânitorii noștri, fie legi ori alte orândueli! Ba nu, zău; ni-le fac urite toate celea, astfel în cât... ba mai bine să nu ne iec gura pe diu-ainte, căci ar trebui să spunem blăstemuri pe capul îngâmfaților noștri stăpânitori.

Un episcop vrednic.

Episcopul romano-catolic din Ardeal, contele Gustav Majláth, de și încă foarte tiner, totuși e un om cuminte și mereu poartă grije de credințioșii sei; nu-și lasă odihnă, călătorește adese-ori, cercetând preoți și biserică, învățători și școli, vorbind cu fiecare, și cel mai umilit copil par'că ar fi de seama lui.

Nu de mult a scos și a trimis tuturor preoților o pastorală, orânduindu-le să o citească și să o plămurească credințioșilor de pe amvon, mai ales însă părinților.

În această scrisoare, episcopul se plânge că nu totdeauna prin înmulțirea școalelor se iatăște și evlavia și morală creștinească, ci dimpotrivă adese-ori numai imoralitatea și lipsa de religione.

Pricina și vina la acest lucru trist este — zice episcopul — în aceea, că numai mintea tinerebunii e nutrită cu felurite științe, pe când inima lui române necultivată, neîmbunătățită. Desvortarea minții — zice — și iscusința în ale științelor însă este numai o parte a creșterii, care cu atât e mai periculoasă, cu cât mai cu înlesnire de-trage inima omului de D-zeu și o târește cătră poftă deșarte.

Cea mai de căpetenie cauză a nepăsării în ale religionei o vede episcopul în împregiurarea, că dispare creșterea religioasă în casnicie, în familie. Și cea mai harnică învățătură în școală — zice — rămâne fără folos, dacă nu o spriginesc părinții acasă. Căci — zice el — ce rod putem aștepta, dacă copilul în școală învață a iubi pe Dumnezeu, a se teme de El, a nu lua numele Lui în deșert, pe când acasă, la părinți nu aude de-cât injurături și blăstemuri?

Ce folos putem nădăjdui, dacă copilul în școală e rădmorniat a se purta cum se cade, cu cinste și cu moravuri bune, pe când acasă la părinți rămâne fără priveghere, fără conduceri, nu aude și nu vede de cât giume proaste, rușinoase? Dacă în școală se învață că e pecat de D-zeu a vătămă cinstea și baful nume al altora, ear' acasă nu aude de-cât batjocură și defaimarea altor oameni? —

Dăceea episcopul admoniează și roagă pe părinți să nu-și lase în părăsire datorințele ce le au de la D-zeu; să-și crească copiii în primul rând în teama de D-zeu atât prin vorbă, cât mai ales prin fapte, deoarece-ce în ale științei și artelor capătă învățământul de la alții.

Drept și adevărat, că episcopul Majlath s'a simțit îndemnat la această scrisoare particulară mai ales din cauza stricăciunii moravurilor la copiii unguri ce a văzut-o în călătoriile sale; drept, că o zice d'adrechtul preoților și părinților de Unguri; totuși e bine să tragem și noi folos din vorbele lui părintești, că are deplină dreptate.

Ioan Bechnitz.

În anul 191 al „Tribunei” din Sibiu ce tim următoarele:

† Ioan Bechnitz. Dumineca trecută, când toată lumea era preocupată de îngrozitoarea știre de la Geneva, a fost înmormântat în cimitierul „din groapă” al Sibiului un om, care părea că de mult a murit, așa nu se mai știa nimic despre el, și a cărui moarte a rămas chiar neobservată. Ioan Bechnitz era un om singular. A fost unul dintr-o familie de „Tribunei”, mai înainte era aderent devotat „Telegrafului Român”. „Amicii” săi l'au prețuit mult; lumea mai nouă nu l'a cunoscut. Moartea asemenea i-a rămas aproape tănuită. Căci singular cum a fost în viață, a rămas până în fine. Dispozițiilor ce a luat, se poate ascrie această tănuire neînțeleasă. Și împregiurările neașteptate ce au venit, au favorizat, ca să i-se împlinească ultima dorință. Fie-i memoria binecuvântată.

În fața acestei proze lipsite de tact și în a călătorii din Sibiu, dăm în cele următoare în traducere fidelă, caracteristica ce i-se face regretatului de un străin de neamul său, în numărul 210 al ziarului „Kronstädter Zeitung” din 13 Sept. c.

† Ioan Bechnitz.

Din Sibiu ni-se comunică cu data 10 l. c.

Eri la 1 oră din zi după lungi suferințe a murit în etate de 50 de ani Ioan Bechnitz, privatier.

Moartea lui Bechnitz a produs și în cercurile săsești adâncă compătimire, căci răposatul se bucura cu drept cuvânt de profunda stimă a tuturor celor ce îl cunoșteau mai de aproape.

Înzestrat de la natură cu minte ageră și dăruit de soarte cu atâtea bunuri pământești, ca să poată trăi independent și liber, numai pentru cultivarea cea mai temeinică și cea mai vastă a spiritului său, Bechnitz a folosit timpul făcându-și studiile mai mulți ani din științele juridice și de stat, din filosofie și istorie la școlile înalte din Germania și Austria. Acolo deodată cu știința germană și-a însușit el iubire și venerațiune pentru firea și cultura germană, cari însă nu primejdiau românitatea lui, dar' nouă Nemților personalitatea sa ni-o făceau atât de simpatică. Și cine avea prilej să convină cu bărbatul liberal în mai viu schimb de idei, trebuia să se uimească, cu câtă temeinicie și pricepere știa să vorbească răposatul despre tot felul de probleme din filosofie, istorie, din științele comparative de limbi; despre chestiile de zi politică, ba chiar și despre cele mai noue scrieri literare din teologia protestantă, într-o limbă germană fluentă și aleasă, pe care o vorbea întocmai ca și pe cea maternă română. Cu toate că sănătatea îi era slăbită, Bechnitz lua parte cu cel mai viu interes la viața publică și în primul rând la politică.

Era potrivit cu nobilele însușiri ale răposatului, că el cu toată cultura sa neobișnuit de profundă sau tocmai în puterea acestei culturi, avea o inimă caldă pentru suferințele poporului său din care făcea parte, și bărbatul domol, gingaș simțitor, în mânia sa morală afla aspre cuvinte împotriva asupritorilor naționalităților din patria noastră. Parte activă a luat la jurnalistica în zilele când se simțea mai sănătos și așa mulți articoli de fond bogăți în idei și perfecți în formă sa atribuiau penei lui sau cel puțin inspirației lui nemijlocite.

Ori-ce cuvânt și ori-ce faptă a bărbatului, ce trăia modest și retras, purta timbrul unei personalități în sine perfecte, care și formase o noțiune hotărâtă despre lume. Nu sta neclintit pe baza creștinătății, care în perfecțiunea sa practică îi părea lui ca o condiție indispensabilă a dezvoltării morale; convingerea lui trecea departe

peste rezultatele filosofiei despre putere și materie, și își lua sborul în sus către acel suflet: „Pe care încă nici un ochiu nu l'a văzut cândva în faptă și nici o ureche nu l'a auzit”.

Pentru ce zăbovim atât de mult la momentul acestui răposat? Pentru-că în tot cugetul și traiul său a fost unul diatre acei oameni nobili, cari trebuie să aibă parte de soarta multora, de a înflori și de a vesteji în taină departe de pulbera și sbieratul din tirgul vieții, și de a destănuia valoarea lor numai acelor puțini, cari se apropie mai tare de ei.

Have pia anima!

Astfel scrie gazeta germană.

Necrologul făcut de Dăian lui Bechnitz a fost nu se poate mai scandalos de perfid ce era; întocmai după chipul și asemănarea directorului „Tribunei”, care la 3/15 Maiu în Blaj se lăuda gesticulând la dervis: „Eu picasem din cer ca un meteor pentru a scăpa steagul național”. . . și asemenea nemărginit de închipuite bătăranii.

Va să zică, numai lui Bechnitz are să mulțumească dl director general al „Tribunei”, că a picat din cer ca meteor și totuși s'a purtat în mod perfid de ingrăt față cu întemeietorul „Tribunei”. Se înțelege, că necrologul de mai sus a deșteptat indignare cuvenită dar' n'am vrut să scormonim lucrurile.

Orașe risipitoare.

Împinși de dorul d'a ne desnaționaliza pe noi, Nemaghiarii, cei de la cărma treburilor din țeară și-au pus ochii mai întâiu pe orașe. Pe acestea au căutat să le maghiarizeze și numai după aceea ar fi fost să vină la rând satele dimprejurul orașelor.

Pentru ajungerea acestui țel, adică d'a maghiariza orașele, au întemeiat în ele tot soiul de școale. Au jertfit zeci și sute de mii și milioane pentru-ca cu atât mai ușoară să fie desnaționalizarea Nemaghiarilor din orașele Ungariei și ale Ardealului.

Politica a-ta d'a cheltui bănușii pentru minciuni și pentru împlinirea unei poște nebune, nu întârzie a și arăta roadele. Țeara se îngloadă tot mai tare în datorii și bieților cetățeni, cari nu mai au ce mânca, stăpânirea le spune: Mâncați iarba, căci celelalte roade ale ostenelelor voastre sunt ale noastre, ale statului.

Căpeteniile orașelor orbite și ele de patima maghiarisării, în loc să deschida ochii celor de la cărma țării, și să le spună, că poporul nu mai e în stare să mai supoarte dările cele multe, vin și ei și tot mai mult încurajază pe stăpânitori în pornirile lor. Votează noue și grele dări numai și numai ca să înlesniască maghiarisarea orașelor.

Că unde s'a ajuns cu această politică de a prăda banii contribuțiilor, ne spun destul de lămurit socotelile orașelor.

Mai toate orașele din Ungaria și Ardeal cari au stărunit mai mult pentru întemeierea așezămintelor pentru desnaționalizare, sunt aproape de bancrot, si dacă statul nu va veni în ajutorul lor, atunci pe lângă rușinea de a fi puse sub tutelă, cetățenii lor vor ajunge acolo, că întreg rodul muncii și al ostenelelor lor să fie luat în darea cea mare și bietul cetățean nu va mai avea nici capul unde să și-l plece.

Nu mai departe de cât în sedința de alături „Întelepții” de la orașul Arad au fost siliți să ridice dările și așa destul de mari.

Ridicatău darea a tot soiul de mâncări numai și numai ca să scoată bani. Jamulțit-au numărul executorilor căci restanțele de dare trec peste 200 de mii.

Unde e aci pricepere? Unde cumînțenie? Să votezi noue dări, când contribuții s'au sărăcit de nici dările cele vechi nu le mai pot plăti, să scoți pe om din casă numai ca să faci de bani, cu cari să ridici școale maghiare de cari locuitorimea nu are nici o lipsă, căci își are pe ale sale, confesionale pentru a căror susținere și astăzi jertfese din greu.

Așa numai niște oameni orbite cu totul de patima maghiarisării sunt în stare să facă!

Că nu-și vor ajunge scopul, că nu vor fi în stare să ne desbrace de limba noastră de naștere cu toate milioanele ce le cheltuesc, nu mai încapă îndoaială. Dar' ne doare că ne sărăcesc, că ne iau și bucurura din gură și ne prefac tot traiul în cel mai rău netraiu.

Gaiatul.

Întețirea maghiarisărei.

Vechinul cântec. Universitățile. Gimnasiile. Școalele populare. Când ne vor maghiariza?

Noi popoarele nemaghiare, am ajuns acolo, că din Dieta țării am fost scoși afară. Nu din vina noastră, ci din a acelora, cari prin un joc al sorții au ajuns la cărma treburilor din țară. Foarte firesc lucru, că aceia ce prin simțiri și fărădelegi au ajuns în Dieta țării, nu pot să reprezinte popoarele nemaghiare, ci pot cel mult să reprezinte poporul maghiar și voința lui.

Și că deputații țării nu reprezintă întreaga locuitorimea țării ni-se dă să ne încredințăm din legile aduse de ei, al caror țel nu e altul, de cât ticăloșirea noastră, a Nemaghiarilor.

Oamenii acestia, cari nu se sfiesc a purta pe nedreptul numirea de deputați, trimiși ai poporului, într'atâta și-au uitat de sine, încât mai ales în vremea din urmă nici că se mai sfiesc a vorbi verde, pe față, în auzul tuturor, despre desnaționalizarea și unghurisarea noastră, a acelora, cari n'am avut „fericirea” d'a ne fi născut din vița lui Arpad. Până și drepturile cetățenești Dieta d'n Budapesta nu se sfiesc a ni le face atârnațoare de renegarea națională.

Prac i-a parlamentară, obiceiul casei leguitoare e, ca ori-ce lege înainte d'a se aduce în Dieta să fie discutată de către o comisie alcătuită tot din deputați.

Oamenii d'ai stăpânirii alcătuint grozul acestei comisii, se înțelege ușor, că legile pe cari ministrul le presintă acestei comisii n'au să sufere mari schimbări și proiectele ministrului facă de când se puu pe masa comisiei poartă în frunte pecetea unor fiitoare legi.

Joi, în 29 Sept. n. s'a întrunit comisia Dietei care se înțelețește cu afacerile bănești. Scopul pentru care s'a întrunit a fost discutarea afacerilor școlare și culturale ale țării. A fost de față și ministrul școalelor, Wlassics Gyula.

Cele ce în acea adunare s'au vorbit și discutat ne privește așa de aproape, în cât se simte lipsa d'a le lua în mai deaproape băgare de seamă.

Se știe, că Maghiarii au două școli mai înalte, două universități. Una în Pesta, alta în Cluj. Noi Români și cu noi împreună și Sârbii și Slovaci, și Nemții, nu avem nici una și ce e mai mult nici barem catedre la regulă pentru limba noastră nu avem, căci la catedra de limba română din Pesta și din Cluj au fost căpătuți astfel de oameni, cari înainte de a învăța pe alții limba românească ar trebui ei înșiși, pe sine să se învețe.

Universitățile maghiare departe de a fi așa precum sunt universitățile din alte țări, ele sunt numai o fabrică de diplome, de atestate pentru aceia, al căror de căpetenie țel este, ca să ajungă la o pită oare-care. Și că zisa aceasta nu e fără temei, ni-o spune un om de ai lor deputatul Emmer, care în comisia financiară eată cum a adus vorba despre universitățile maghiare: „Universitatea e departe de a ne dovedi viața științifică a neamului nostru, căci o decădere din cele mai amare ne arată. Trei lucruri sunt cari pricinuesc aceasta: întâiu învățătura e liberă numai după formă, încolo e monopol întreg. A doua-oară fiind-că dascălii își ved de alte treburi și de școală nici habar n'au, și a treia-oară fiind-că împregiurările în capitală sunt de așa, în cât dascălii își ved de alte ocupații, după-cari trag mai mari foloase și căștiguri. Studenții nu învață pentru viață, ci numai pentru școală, pentru ca să treacă peste examene cari așa cum se fac, încă nu plătesc nimic”.

Așa a grăit deputatul Emmer, ale cărui vorbe au fost întărite și de către deputatul Komjathy Béla, care a spus și adevărul: că profesorii trântesc pe studenți numai și numai, ca din nou să se supună la examen, ca din nou să plătiască profesorului taxele cele mari și costisitoare. La facultatea de medicină taxele pentru examene fac 270 fl., pentru timbre trebuie să se dea 27 fl., apoi taxa școlară e de la 200—250 fl., și cursurile încă mai cer o sumedenie de parale, ear' bieții studenții, cari în partea cea mai mare sunt săraci, sunt siliți să-și mănecă sănătatea prin cele cancelarii sau apoi să facă legături cu câte o familie.

Acestea toate sunt adevăruri pe care și noi de atâtea ori le am spus. Universitățile maghiare s'au jidovit cu totul. Nu știința o propovăduiesc dascălii cei gras plătiți, căci aceea le lipsește, în bibliotecile universității dacă vom afla-o. Statului îi trebuie slugi plecate și e firesc

lucru, ca profesorii atârnațori de cei de la cărma să și lucre într'acolo, ca să ducă în deplinire voia stăpânilor lor. Nu înaintarea binelui obștească, nu desăvârșirea în învățatură e aceea la ce tinde stăpânirea ci ticăloșirea poporului, pe care îl dă pe mâna unor oameni cari tiră grăbiș au trecut prin universitatea maghiară.

Dar stăpânirea e curat asiatică atunci, când pune piedeci așa de mari acelor tineri, cari voese să se facă apărători ai sănătății oamenilor. Nu mai departe decât luna trecută stăpânirea a adus o lege prin care un tânăr care la școli afară din țară a învățat „doftoricescul meșteșug” după cum i-se zicea înainte vreme, e oprit de a căpăta post în țară. Și aceasta nelegiuire se face atunci, când universitatea maghiară e așa după cum a încondeiat-o Emmer și Komjathy, când școalele, de pildă cele din Viena sunt cu mult mai bune decât cele din Pesta și Cluj, când în străinătate nu se iau așa taxe mari, cum iau neșafii stăpânitori și profesori maghiari și când, după însuși spusa lui Wlassics, o așa nevoie mare se simte de medicii, în cât sumedenie de sate sunt silit să se lecuiească și astăzi cu buruieni și cu descăntece băbești.

Tot deputatul Komjathy a fost acela, care, i'a dat prilej ministrului Wlassics, ca să vorbească și despre gimnasiile Maghiarii au peste 180 de astfel de școale, pe când noi Români de abia avem patru, pe cari stăpânirea nu le ajută cu nimic, ba cearecă să le pună și piedeci, cum o face de pildă acum cu școalele românești din Erașov, până atunci ministrul împlineste voința și a satelor, cari cer întemeierea gimnasiilor de stat, cari și ele nu sunt altceva decât niște cuiburi de maghiarisare, susținute prin banii ce și noi Nemaghiarii îi versăm în vistieria țării. Deși noi Români ar trebui după dreptate și după legea de naționalități, care așa zice că fiecare popor din Ungaria are dreptul să se cultiveze în limba sa de mamă, deși ar trebui să avem peste 20 le gimnasiile în părțile locuite de Români, Statul ne împedecă ca însuși pe banii nostri să nu ne putem ridica astfel de școale, ear' pe cele câte biată le avem, stăpânirea ni-le prigonește și prigoana după cum a făgăduit ministrul Wlassics, se va mai înaspră încă, căci s'a îngrijit ca să dea aspre porunci inspectorilor școlari, ca să fie cu ochii în patru când cercetează școalele nemaghiare.

Dar' dacă este ceva ce mai tare îi scoate ochii stăpânirii, apoi acele sunt școalele noastre populare, pe care prin munca și ostenețele noastre le-am ridicat, încredințati fiind că numai țele vor fi în stare să dea copiii nostri luminile trebuincioase. Avem peste 3000 de astfel de școale, la a căror ridicare stăpânirea n'a ajutat cătuși de puțin și cu toate aceste stăpânirea maghiară ține și stăruie, ca să ni-le închida, să ni-le prefacă în școale comunale, să ne pună pe cap școale de stat, a căror nevoie poporul nu o simte de loc și a căror ridicare tot din banii străini de pe spinarea noastră, se face așa că noi suntem nevoiți ca se susținem și școalele noastre confesionale și încă cu mari jertfe și suntem siliți să susținem și pe cele ale statului, cari mai totdeauna sunt goale, căci Nemaghiarii nu sunt aplicați să și trimită copii în astfel de cuiburi de maghiarisare.

Și că deputații țării se poartă cu gândul d'a ne lua școalele populare, ne a spus-o tot deputatul Komjathy, care a zis: Gândul de căpetenie trebuie să ne fie prefacerea tuturor școalelor confesionale în școale de stat, pentru că școalele populare ale naționalităților nu asigură viitorul națiunii maghiare. Și până la o prefacere trebuie să ne nizuim într'acolo, ca să înțurim asupra școalelor străine. Cu mână de fier trebuie să lucrăm într'acolo, ca direcția națională (maghiară) să domnească în școalele confesionale. Plata învățătorilor trebuie ridicată”.

Și ministrul toate aceste dorințe nebune a făgăduit, că într'acât va avea bani la îndemână, le va și împlini și va lucra într'acolo, ca să ne maghiarizeze școalele populare, gimnasiile, pedagogiile, la universitate va opri pe Nemaghiarii d'a se închege în societăți culturale.

Îți stă mîntea în loc când te gîndesti, că ce sunt în stare să facă stăpânitorii. De ani treizeci încoace nu mai au alt gând, de cât desnaționalizarea noastră, carea îi asigurăm, că nu se va întâmpla și nu mai ales la noi la Români, cari și până acum am dat destule dovezi, că ne iubim limba mai mult de cât viața și toate lucrurile lor de unghurisare nu vor putea de cât să ne împedecă înaintarea pe un timp oarecare, dar' să ne desbrace de limba noastră de mamă — nici-când.

Bl.

Cătră popoarele Mele!

Cercarea cea mai grea, cea mai dură, m'a ajuns pe Mine și Casa Mea. Soția Mea, podoaba Tronului Meu, soarta credincioasă, carea mângăiere și sprijin Mi-a fost în oarele cele mai grele ale vieții Mele, prin carea mai mult am pierdut, de cât cum a-și pute să spun, — nu mai este! O soarte grozavă Mi-a răpit-o, Mie și popoarelor Mele.

O mână ucigașă, unealta unei patimi nebune, care-și are de țintă nimicirea existenței ordinii sociale, și-a ridicat pumnul împotriva celei mai nobile femei, și cu oarbă ură și fără țință a străpuns acea inimă, carea ură nu a cunoscut și numai pentru bine a bătut.

În noianul acelei dureri fără margini, care M'a ajuns pe Mine și pe a Mea Casă, în fața acelei ne-mai auzite fapte, carea în groază bagă în treagă lumea cultă, înainte de toate vocea iubitelor Mele popoare e aceea ce pătrunde la inima Mea în mod a-lăunător. Când cu supunere Mă pleacă înaintea poruncei lui Dumnezeu, care o așa de grea și netchipuită lovitură Mi-a urzit, providenței divine mulțumită trebuie să aduc pentru bunul cel înalt, ce Mi-a păstrat, anume iubirea și credința milioanele de popoare, cari în ceasul de restrîcște Mă încunjură pe Mine și pe ai Mei.

De de-aproape și de departe, de sus și de jos, în mii de chipuri s'a vedit durerea și jalea pentru în Domnul fericita Impărăteasă și Regina. În mișcătoare conglăsiure răsună jelanăia tuturor pentru nelocuibila pierdere, ca fidel răsuneț la aceea-ce în a Mea inimă simțesc.

Precum Mie până la ceasul morții sfântă-Mi va rămâne păstrată memoria calduros iubitei Mele Soții, așa și în recunoștința și stima popoarelor Mele de asemenea li va rămâne un monument pentru toate timpurile neperitor.

Din adâncul măhnitei Mele inimi le aduc tuturor mulțumită pentru aceasta mai nouă dovadă de compătimire.

Când glasul sârbătoresc ce era să însoțească anul acesta, a trebuit să amuțească, rămăie-Mi, drept darul cel mai prețios, amintirea numeroaselor dovezi de alipire și de dragoste, pe cari popoarele mele în stare au fost să Mi-le întindă.

Obșteasca-ne durere, o nouă și lăuntrică legătură încheie între Tron și Patrie.

Iubirea neștrămutată a popoarelor Mele mă întărește nu numai în simțământul datorinței de a sta neclintit în chemarea Mie încredințată, ci și speranța de a reuși.

Înalt rugăciuni cătră Atotputernicul, Carele așa de grea încercare Mi-a trimis, ca să-Mi deie încă puterea de a-Mi îndeplini chemarea.

Mă rog, ca să binecuvinteze și să lumineze popoarele Mele, pentru a găsi calea iubirei și a bunei înțelegeri, pe care să propășească și să devină fericite.

Schönbrunn, la 6 Sept. 1898.

FRANCISC IOSIF I m. p.

Raze de mângăiere.

„Cei puternici pleacă-vă: că eu noi este Dumnezeu.“
(Cântare bisericăască).

Însușirea soarelui este, ca să lumineze tuturor, ear' a Domnului bun e de a se îngrijii de toți, și a ocărmiul cu judecată și înțelepciune.

Această însușire a bunului nostru Imperat strălucește din cuvintele Sale de mai sus, cu cari El grăiește cătră popoarele Sale, cuprins de durerea nemărginită pentru pierderea soției sale iubite, Impărăteasa Elisaveta.

Jelea și durerea ne-au cuprins pe toți, dar' sub greutatea durerii obștești raze de nădejde și cuvinte de mângăiere trimite prealuminatul Imperat credinciosului Său popor român.

De veacuri Românul multe și grele lovituri a îndurat. Sub jug de iobăgie domnilor de neam străin muncit-a el din zori până 'n noapte, și pentru roadele muncii sale răsplata i-a fost varga, sbiciul și batjocura.

Căci reși și imbuibați erau domni și milă pentru el nu aveau.

Și necăjit era, și ochii în jur rotind, după scăpare și alinarea suferințelor lui mari, raze de mângăiere în jurul seu nu vedea. Și în clipe de de-nădejde oftatul său sus la treptele Tronului și-l îndrepta, de acolo cu sâtos dor dreptate așteptând.

De la împărat!

Și zile și ani lungi și mulți trecut-au, de chin și amar și de grozave suferințe pentru Român, până ce zorile deșteptării dreptății s'au ivit. Și dalbele zori nădejdi de tichnită vieată dădeau pentru el.

Nădejdi de dreptate.

Căci domn mândru și bun, de popoare iubitor venit-a peste a noastră împărăție să domniască. Dreptate să aducă pentru cei asupriți și pe ai neamului fii deopotrivă să-i iubească și în potrivă nedreptăților multe scut și apărare să le întindă. Cu al seu glas și cu a sa mână pe cei ce asupra noastră se năpustiau și în jug ne țineau, să-i oprească și ceea-ce al nostru e să ni-l lase și să nu ni-l iee.

Și au văzut asupritorii și înțeles'au că pe căile de veacuri bătute nu mai merge. Pe popoarele țerii a le asupri și despoia nu mai pot.

Căci vremurile s'au schimbat.

Și împăratul pe poaparele Sale iubește și fericite a le vedea voește.

Și astfel văzând, că ale lor răutăți și asupritoare porniri veditate sunt și zagaz li-s'a pus tare — în legi, la vicleșug au alergat și pe sub mână încercat'au aceeași să facă.

Și roata sorții încă odată pe a lor parte s'a întors.

Nori grei lăsatu-s'au preste împărăție și viscol puternic început'a din temelii să o sguduie. Și fiii neamului asupritor de viscol s'au bucurat și zisuși-au: Eată! Viscol puternic amenință să dărime casa comună. Brațul nostru e vînjos, cu el proptele să facem casei și temeliiile să-i apărăm ar trebui.

Dar' nu o facem.

Căci pe locuitorii ceilalți ai casei a 'i asupri — stăpânul casei nu ne mai lasă.

Și nu și-au pus brațul proptea și temeliiile n'au apărat.

Ear' viscolul bătea tare și din temelii casa se clătina. De împăcarea tuturor locuitorilor ei lipsă mare era, pentru-ca toți mâna să pună și cele stricate să îndrepte. Și astfel cei dârji stors'au dreptăți pe a lor seamă în schimb pentru părăsirea nesvârșitei.

Dar' pe pace să fie și pe ce ilalți locuitori ai casei să nu-i asuprească

earăși, — li-s'a zis și legi despre aceasta s'au făcut.

Neascultători de legi însă au fost și asupririle de nou le-au început. Dar' nu ca mai de mult, ci pe sub mână, sub haina înșelătoare a legilor noue de ei întocmite.

Și ne-au asuprit eară și de cele mai scumpe ale noastre a ne despoia început'au. Și pacea și buna înțelegere stricată a fost de ei, în casa comună, în țeara noastră a tuturor popoarelor. Și drepturi după drepturi pas de pas a perde am început; la școala și limba și numele nostru rîvnit-au cei nesațioși, și a ni-le lua început'au. Din vederea lumii neamul a ni-l ascunde voese, zicînd că nu este alt neam în țeară decât unul, cel scris în legea de ei întocmită: nația ungurească.

Așa zic ei. Și așa lucră cum zic.

Ear' pornirile în potrivă neamurilor celorlalte tot mai dușmănoase erau, și sunt; aproape de de-nădejde ajuns'au neamurile de ei asuprite și oftatul lor earăși la Tron era îndreptat. Cu dor așteptând — o rază de mângăiere.

Și raza li-s'a ivit

Cuvîntul împărătesc raza aceasta ni-o dă. Și multă și mare alinare durerilor noastre ea face.

„Popoarele mele“, zice cuvîntul. „Iubitele mele popoare“.

Căci cel-ce cuvîntul a dat, pe popoarele Sale deopotrivă iubește. Și deopotrivă iubindu-le înaltă rugăciuni cătră Atotputernicul, ca să-I deie putere spre a-și împlini chemarea. Să roagă, ca să binecuvinteze și lumineze popoarele Sale, pentru a găsi calea iubirei și bunînțelegeri, pe care să propășească și să devină fericite.

Cuvinte de aur; cuvinte de mângăiere și îmbărbătare pentru cei asupriți.

Binecuvîntat fie Cel ce le-a rostit!

Ear' noi să le cetim și rescetim, și în cele mai dinlăuntru ale inimei noastre îndurerate lăcaș de neștrămutată iubire să-I facem Lui și Casei Lui. Mici și mari, bogăți și săraci din palaturi până la coliba săracului — toți într'un gând și un suflet pe părintele bun al popoarelor Sale să binecuvîntăm și în rugăciunile noastre să cerem pentru dînsul ceea-ce El însuși dorește: putere spre a-și împlini chemarea“.

Eată de ce am ținut a da în numărul acesta Manifestul M. Sale intitulat „Cătră popoarele Mele“! Ca să fie cetit și cunoscut de toți fiii neamului nostru. Mai ales, că încredere nu avem că poporului nostru oamenii stăpânirii să-l fi făcut cunoscut în limba românească, așa ca toți să-l înțeleagă și din el mângăiere să scoată.

Clerul de azi și clerul de mâine.

Încă câteva zile de libertate, până întră în vigoare legea despre completarea salariilor preoțești, și pe mulți dintră noi altul îi va învinge și li va duce unde ei nu vor vrea.

Confrații ardeleni cu excepția alor 2—3 voturi — aceasta, ca regula nu cumva să rămână fără excepție — sunt de acord cu „generosul“ guvern, ear' despre frații din diecesa banatică nu știm încă nimic pozitiv.

În diecesa noastră se vor ține conferințe tractuale și ulterior apoi sub presidul P. S. Sale dlui Episcop, d-nii protopresbiteri se vor pronunța conform hotărîrilor fie-cărui tract protopresbiteral.

Natural ar fi, ca în diecesa Aradului preoții în conferințele lor să se pronunțe contra acestei legi, chiar ca urmare a votului P. S. Sale din casa magnaților, și cari ar lucra altcum dau testimonii de o slabă conduită, cu atât mai virtos, că P. S. Sa una a zis, ear' clerul alta ar face și aceasta contrarietate de loc nu ne-ar ridica.

O conferință de natura aceasta s'a ținut în tractul protopresbiteral al Șiriei în 5/17 Aug., și din 23 preoți abia 7 s'au aflat aderenți pentru noua lege, în umare acest tract protopresbiteral și-a făcut datoria.

Observ, că intră cei 7 sunt 2 octogenari, ear' ceilalți dornici după arginți.

De-opotrivă contribuim în vistieria statului și drept avem să pretîndem o soarte mai bună, dar' numai și numai în cadrul autonomiei noastre bisericăști.

Să ni-se completeze salariul — asta o dorim cu toții — dar' pe calea autorităților noastre bisericăști, și disciplinariul să rămână în competența forurilor noastre.

Acei preoți, cari ar primi salariul contempat, sunt de 2 categorii și anume: o parte slabi de finger, cari nu-și fac socoată cu ziua de mîne sau cu viitorul nostru, nici cu păretele uriaș ce ar despărți clerul de popor și viceversa, sau cu confusiunea habibilonică ce s'ar produce între cler și popor în urma acestei tîrgueli.

A doua categorie sunt din ceata înțelepților tînguitori, cari eer imperios îmbunătățirea sorții, că poporul nu ne ascultă, poporul a săracit, în urma săraciei suntem desprețuiți de sărîni și că poporul ne-ar prețui mai mult vîzîndu-ne protejați de guvern și alte frase moderne, că ei ar avea tîria sufletească de a nu se lăsa seduși de guvern, sau exploatați într'un cas sau altul, etc. etc. Dar' a servi la 2 domni este cu neputință, că doar' și sf. Evanghelie ne învață astfel.

Esemplu viu ne este învățătorimea noastră, pentru care poporul a jertfit mult, numai să scape de amestecul străin în afacerile noastre culturale.

Suportăm minimalul de 300 fl. al învățătorilor, suportăm și cuincuenalul, mîne-poimîne minimalul va fi 4—500 fl., îl vom suporta și pe acela, ar urma deci să aflăm un expedient pentru a scoate și clerul din cursa în care se află, și mijloace avem dacă ne vom gândi mai serios la reducerea parohiilor și ca urmare și la cedarea sesiunilor reduse în folosul preoților, chiar cu scurtarea venitelor fondului preoțesc.

Clerul rom.-catolic aproape prefutindenea are parohii consistătoare din 2, 3, până la 4000 suflete, și aceasta la noi încă ar fi cupuțință.

Prisosință în clericii avem, și când odată poporul va ști, că clericii sunt mai puțini de cât în trecut, își va face altă socoată și el.

Aceasta readucere o va face la vremea sa guvernul, și de ce să n'o facem noi până ne stă în putință.

„Do ut des“ acesta e principiul guvernului, să-i dăm în schimb pentru zloți conștiința noastră și căpăriți odată la aparență vom fi poate mai independenți de popor, dar' de 10-ori mai atîrnători de patron, care va fi guvernul, înaintea poporului vom fi considerați ca niște dirigători de stat urgisiți.

„1848 în România“.

9 Iunie la Islaz. — 9 și 10 Iunie la București. — 11 Iunie. —

Din interesanta operă a d-lui Ioan G. Bibicescu, despre care am vorbit într'un alt număr al ziarului nostru, dăm mai la vale, după cum am făgăduit, câteva capitole.

9 Iunie la Islaz.

Începerea mișcării fiind otărită, Eliade și Ștefan Golescu pleacă tainic la Islaz, în ziua de 7 Iunie. Acolo veni și maiorul Cristian Tell, aflat la Giurgiu cu trupa ce co-

manda, și în care se găsea și praporgicul Grigore Serurie, cunoscutul mai târziu cetățean al Bucureștilor.

La Islaz se mai afla căpitanul Pleșoianu cu compania sa, inițiat și călduros partinitor al mișcării.

Sosiți la Islaz, în ziua de 8 Iunie, delegații comitetului revoluționar se ocupară a pregăti mișcarea; sfatul lor, preoți, poporul sătean și locuitorii fără osebire, îl primesc cu bucurie; Pleșoianu trimite preotului Șapcă pe care-l inițiase, o scrisoare mai dinainte otărâtă: „Vino cu crucea și evanghelia, spre a cumina mîrcasa” ceea-ce însemna: a bine cuvînta mișcarea.

Preotul sosi și a doua zi, Mercuri la 9 Iunie dimineața, se săvârșește de preotul Șapca, însoțit de alți doi preoți, slujba religioasă pentru bine-cuvîntarea mișcării și a stindardelor ei, în mijlocul delegațiilor comitetului revoluționar, al armatei și sătenilor din împrejurimi.

Se citește proclamația, și toți jură pe evanghelia și pe Constituțiunea cuprinsă în proclamațiune.

Se proclamă apoi un guvern provisoriu compus din: Preotul Șapcă, Stefan Goleșcu, Chr. Tell, G. Magheru, N. Pleșoianu și I. Eliad.

Zarul era aruncat; cel dintâiu pas se făcuse; atârna acum de națiune, ca să-și croiască o soartă mai bună, susținînd revoluțiunea din toate puterile și cu toate ale ei mijloace, și... o susțină.

Iacă cum începe proclamația:

„In numele poporului Român“.

„Dumnezeu o Domnul și s'a arătat nou; bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului.“

Respect către Proprietate — Respect către persoane.

Frați Români.

Timpul mîntuirii noastre a venit; poporul Român se deșteaptă la glasul trâmbiței Ingerului mîntuirii, și își cunoaște dreptul său de Suveran. Pace vouă! pentru că vi-se vestește libertate vouă.

Poporul Român se scoală, se armează, și nu spre a se lupta o clasă asupra alteia, nu spre a rumpe legăturile sale de relații din afară, ci ca să ție în frâu și în respect pe voitorii de rău ai fericirii publice. Strigarea Românilor și strigare de pace, strigare de înfrățire. La această mare faptă a mîntuirii tot Românul are dreptul de a fi chemat, nimeni nu este scos afară; tot Românul e un atom al întregii suveranități a Poporului: sătean, meseriaș, neguțător, preot, soldat, student, boer, Domn, e fiu al Patriei și după sfînta noastră credință e și mai mult, e fiu al lui Dumnezeu. Toți

avem același nume de Român. Acesta ne înfrățește și face să înceteze toate interesele, să se stingă toate urele. Pace dar vouă! Libertate vouă!

Scularea aceasta e pentru binele, pentru fericirea tuturor stărilor societății, fără paguba vre-uneia, fără paguba însuși a nici unei persoane. Nu se cuvîne a perde cei mulți pentru cei puțini, căci este nedrept; nu se cuvîne iară a perde cei mai puțini pentru cei mai mulți, căci este silnic.

9 și 10 Iunie la București.

În aceeași zi, la 9 Iunie, mișcarea trebuia să izbucnească și în București, la Prahova și la Vâlcea. Știrile de la Islaz însă sosise comitetului târziu, așa în cât pregătiri nu se putură face la București de cât pentru noaptea de 9 spre 10 Iunie.

Guvernul însă presimțind, luă măsuri spre a împedeca mișcarea și a o sugruma, chiar înainte de a se produce.

„Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile” zisu-și-a Bibescu, și într'adevăr o listă, scrisă chiar de mîna Bibescului, însemna poliției persoanele ce trebuiau a fi arestate. Pe acea listă se afla numele lui Stefan, Nicolae și Alecu Goleșcu, Eliade, Rosetti, Gr. Grădișteanu, Bălcescu, Brătianu, Ioan Voinescu și alții. Poliția se asvîrlă asupra capilor mișcării: St. Goleșcu, Eliade și Bălcescu nu se aflau în București, deci nu puteau fi arestați; poliția arestă dar și duse la cazarmă pe C. A. Rosetti și arestă la agia pe maiorul Voinescu II, pe Teologu și alții.

N. Goleșcu și I. Brătianu scăpară, cel dintâiu ascunzându-se la consulul englez, Colhoum, ear' Ion Brătianu, pe care consularul nu vol să-l primească, nu scăpă decât rîzîndu-și barba și mustățile și punînd ochelari albaștri; Gr. Grădișteanu să ascunse într'o groapă de nisip de la Sf. Stefan.

Se făcură multe arestări, căci inițiatii — în urma măsurii luate, ca mișcarea să izbucnească la orele 3 dim., la 9 spre 10 Iunie se aflau adunați la locurile destinate așteptînd semnalul. Din cauza arestărilor făcute, semnalul însă nu se dete, și cei adunați căzură cu mulțimea în mîinile poliției.

„Comisiile, agia și cazarma gem de criminalii prinși, zice Aaron Florian, într'o scrisoare cu data de 10 Iunie, lui G. Bariț. Astfel, pentru moment, mișcarea fu zădărnicită.

Domnitorul, teatral ca totdeauna, crezînd că a înăbușit revoluțiunea și voind să-și arate bucuria și să sfideze, eși la preambulare, în trăsura deschisă, împreună cu Vilara.

Trei tineri, Gr. Peret, D. Crețulescu și Al. Paleologu trag asupra Domnitorului la șosea

și din norocire nu-l lovesc, ear' în urmă fug înainte spre Ploiești.

Atentatul acesta nu poate fi imputat de cât persoanelor ce l'au săvîrșit; el nu e în nici o legătură cu revoluțiunea, cu faptele ei, căci știut este, că revoluțiunea voia nu peirea, ci îndreptarea Domnului pe calea intereselor națiunii.

Bibescu credea că triumfa, că era stăpîn pe situațiune și voind să exploateze atentatul contra revoluțiunii, se duse la cazarmă în dimineața de 11, adună pe oficeri, le arătă epoletul găurit de glont, vorbi despre atentat și despre revoluțiune, înfrățînd-o ca îndreptată în contra patriei și cerîndu-le să-i jure din nou credință. Unii abia jurară; alții răspuseră, că sunt gata să moară în contra vrășmașilor țării; dar' că împotriva fraților lor nu vor ridica arma. Aceste vorbe le spuse maiorul Polizu în numele tuturor.

Aceasta impresionă adînc și descurajă pe Bibescu.

Revoluționarii, de și decimați prin numărările arestări făcute, nu se descurajaseră; ei îndrăzniră a se întruni din nou, de astădată la Axente Sever, (Notițele de la I. Brătianu) și combinară ultimele măsuri de luat pentru ziua de 11 Iunie, pe care o hotărîră pentru izbucnirea revoluțiunii.

11 Iunie la București.

Vineri, în ziua de 11 Iunie, la ora 4 d. a., — ora hotărîta — se dete semnalul. Clopotul metropoliei, prin îngrijirea revoluționarilor, fu sunat așa cum se convenise, și numai de cât clopotele celorlalte bisericilor răspuseră.

Poporațiunea, auzind semnalul mîntuirii, fu în picioare și porni spre locurile alese pentru adunare.

În același timp, iuncărul Magheru, însoțit de alți patru tineri, ajunsese în strada Lipscani, se sui pe o scară — alții spun pe o masă — ce se afla nu din întemplantare înaintea magazinului de lipscănie al lui Dumitru Danielpol, și începî a ceti proclamațiunea.

Comercianții din Lipscani — toți inițiatii — închiseră repede prăvăliile și mărîră grupul celor ce ascultau cetirea proclamației. Într'o clipă, gruparea deveni atât de numeroasă, în cât nu se mai putea auzi ceea ce se cetea; dar' toți nu încetau de a aclama Constituțiunea.

Trăiescă patria! Trăiescă Constituțiunea! fură strigătele ce eșiau din piepturile tuturor și cari se repetau din grup în grup, prin Lipscani și prin alte strade.

Comercianții scoaseră stindardele ce aveau pregătite și manifestații porniră numeroși și compacti pe strada Șelari, pe lângă prăvălia lui Manole Popovici, astăzi Becheanu, spre a merge la palat.

Tot atunci, mai jos, spre biserică George, la rîspîntie, Catina, autorul mîinii revoluțiunii, ceti aceeași proclamație și porni cu mulțimea adunată earăși palat.

N. Goleșcu, mi-se afirmă, veni în fruntea mulțimii, care sosia spre palat din podul Mogoșoaiei.

De pe alte strade vecine cu palatul Bibescu veneau asemenea grupuri cu dardă, și din ce în ce mai numeroase.

În același timp, la barierele orașului și mulțime de săteni cu stindardul tricolor în frunte, cu proclamația în mînă și strigătele: *dreptate! dreptate!*. Ei erau fără armă și fără nimic; numai cu merinde în trași.

Se îmbrățișează cu orașenii căți le erau înaintea și unindu-ș glasurile strigau cu *dreptate!* înaintînd mereu spre palat.

Ajunși acolo țeranii și orașenii, împreună cu tinerimea, strigau; *Trăiască Constituțiunea!*

Astfel într' 6 și 7 ore seara, mulțimea era atât de numeroasă la palat, unde intrase în curte și în jurul lui, în cât odăile palatului și până la casele Palatului, cum spune un corespondent, tur ocular, nu mai putea cineva să se bată.

Par'că se golise tot orașul, adăuga corespondent.

Poporul cerea mereu, ca Domnitorul să primească și să subscrie Constituțiunea.

Nicolae Goleșcu, în numele poporului, prezintă M. S. Domnului și-i supune Constituțiunea, rugîndu-l să o subscrie și contribuie astfel la fericirea Patriei.

Poporul de afară, cu strigăte de mulțime, cerea mereu Constituțiunea.

Vîzînd mulțimea și stăruința ei, bescu înțelese că nu putea face altă de cât să declare ca primită Constituțiunea... și o subscrie.

Nicolae Goleșcu, mișcat de bucurie pe în adîncul sufletului, eși în balcon, spre poporul bună veste și-l rugă să se tragă.

Atunci I. Brătianu, străbătînd anevoie mulțimea, putuse ajunge până în palat, se temu, că Vodă înșela pe Goleșcu, trînd în palat, urmat de popor, ceti vadă pe Măria Sa.

Ras cum era, adjutanții Domnitorului boerii și celorlalte persoane ce se aflau față, nu-l cunoscuseră și se încercară vorbe să-l oprească; dînsul însă le ceti că poporul vrea să vadă pe Vodă și se duce până atunci.

De o dată ușa se deschise, apărî și Brătianu și spuse că poporul nu e trage până nu se va schimba ministerele. Bibescu se așează la masă, avînd pe lăscu de o parte, pe Brătianu de altă parte, scrie destituirea ministerului, precum formarea celui nou, din oamenii re-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

ELISEI.

O, fii ferice, dragă stea
Ce 'n cale mi-ai lucit,
Și prin prăpăstii fără margini,
De rele m'ai ferit!

Nefasta soartă m'a trimis
Pe căi spinoase, grele,
Dar' dacă tu mi-ai răsărit,
Am mers ușor pe ele!

Eliso, tu ești cea stea
Ce m'ai condus la bine,
De-aceea atîta te ador
Eliso, eu pe tine!

Și te iubesc cu mistic dor,
Atîta ce-mi ești de dragă
Căci sacru este jurămîntul,
Eliso, ce ne leagă.

Eu nu iubesc, Eliso, 'n tine
Ce Afrodita ți-a donat,
Ci eu iubesc în tine dragă
Un ideal ce-i intrupat.

Iosif Stanca.

FÂNTÂNA ONULUI.

(Strîșit.)

Opreana pornise la drum, pe o căldură și un zăduf, de-ți venia să te scalzi pe uscat ca pui de găină. Dar' răbda ea și căldură și sete și osteneală, numai și numai ca să facă de bani, să scape de Radu, care le sta lăstun pe cap și să ușureze și inima îngrijoratului ei bărbătel.

Onu rămase singur la masa înfrumusețată cu'n codru de mămăligă și c'un blid de lapte acru. Dar' nu-i prea tigneia mîncarea, căci nu-și făcea nici o nădejde, ca să capete sutișoara de la mătușe-sa Oprenei, Stia. Cunoștea el năravul oamenilor d'a nu mai prea da împrumut, căci de, cînd li dai fată vaca, cînd li ceri înderăt moare vițelul.

Dar' cum să facă de bani? Se gîndia și se resgîndia Onu nostru. D'odată aruncă lingura 'n blidu cu laptele, semn că-i venise un gînd bun.

„Mă duc — zise Onu 'n sine — mă duc la baba Lăzăroae să-mi dea cu ghiocul să-mi cerc norocu: Și cum gîndise așa și făcuse.

Bani, la îndemînă nu tocmai avea, dar' aceea puse mîna p'o coabă din curte, a vrîto 'ntraistă și haid' cu ea la baba Lăzăroae.

— Bună ziua, babo!

— Bună să-ți fie inima, Oane! Li mulțumi baba. Dar' ce vînt Oane?

— Ia, venitărăm, babo... Și cu asta Onu 'și vrîtse mîna 'n traistă și scoase găina pe care o întînse babei.

Baba o pipă la piept, la picioare și deși oasele mîinilor ei se cam loviseră de osciorle găinei, află de bine să deschidă. Ușa și să-i dea drumul între ale ei gîră, ca să le țină de urt, până ce-a veni, vremea să-și mîngăie stomahul cu o zăcă bună din cărnita ei.

Și-a luat apoi de pe o poliță un calendar de pe-o sută și unu de ani și pascălia și o păreche de cărți soioase. Deschise cărțile și-i spuse lui Onu că-i născut în zodie bună, apoi a înșirat cărțile pe masă și-i spuse lui Onu, că de, deși acum e în mare lipsă de bani, dar' va ave noroc și va ajunge la bani nu a peste mult.

Bine babo, se amestecă Onu în vorbă, dar' uite ce gînduri mă muncesc. De mult mă tot hrănesc cu gîndul că în casa aceea mare și surpată din capu satului trebuie să de vr'o comoară îngropată. Tatăl tatălui meu, după cum spunea tata fiertatul, a și vîzut odată flacăra în surpăturile acelea.

— Bine zici Oane, hai să vedem întăiu ce spune cartea. Și făcînd trei cruci pe cărți le așeză din nou.

„Fătul meu — începuse să macine în norocul nu va fugi de tine, așa spune cartea. E adevărat, că în surpăturile cele din capu satului este ceva comoară acolo va trebui să mergi și să sapi-o, ca să nu te vadă cineva, căci o te va vedea săpînd, va eși din gaură potop de apă și te va mîncea și pe tine nouă sate din jur. Fă-ți cruce de mîinile înaintea de a plecă la săpat și te apră săpat mai întăiu în dreapta de la baba cel mare din mijlocul surpăturilor.

Lui Onu ti rîdea inima la auzul celor ce-i spunea baba. Iși luase apoi trînd după ce-i făgăduise și babei un puț de bani din căldarea ce avea s'o găsească luase rămas bun și nici nu băgase de se că la despărțire baba-i dorise: „Să ai sănătos, prostule.“

Ajuns Onu acasă își puse la îndemînă săpoiul, sapa și lopata și aștepta cu răbdare, ca să treacă ziua și să sosească vremea.

După ce bătuseră orele douăsprezece, puse mîna pe unelte și haid' la săpat noptii.

Ajuns la surpătură a găsit el o comoară holovanul cel mare și s'a apucat să lucreze și lucre de gîndea el să lucreze lucrul cu ruptu. Dar' de nimica...

La numele lui Magheru se bucură, căci socotea că e cu dînsul.

Când Brătianu propuse pentru prefectura poliției pe Rosetti, Bibescu întrebă: Care? — Cel de la pușcărie, răspuse Brătianu, Rosetti fu pus pe listă.

Brătianu voise, și cele urmate îi deteră dreptate, ca Constituțiunea să fie nu numai subscrisă de Vodă, dar să aibă apărători și amici în guvern spre a nu se mai putea reveni.

Ministerul se formă deci de domn, în alegere cu N. Goleșcu și I. Brătianu, astfel:

Goleșcu, ministru din lăuntru. St. Goleșcu, logofet al dreptății. I. Eliade, logofet al credinței. N. Bălcescu, secretar de stat. Colonel Odobescu, șef al miliției. G. Magheru, ministru de finance. C. A. Rosetti, prefect de poliție.

Goleșcu comunică poporului noul ministriu al reformei și o bucurie unanimă cunoscute toate inimile.

Goleșcu fu purtat în triumf până acasă. Mesajele se întinse în tot orașul, pe piețe au muzice; clopotele bisericilor sunau ale, ducând departe ecoul bucuriei mulțimii; urări și îmbrățișări pretutindeni; și mai era mare sau mic, ci toți frați, toți oameni!

Nici în această exploziune de bucurie frenetică, poporul recunoșcător, cu a lui bună-mă, nu uită pe frații ce suferiau pentru și în grupe mari se îndreaptă spre cazarmă, unde erau arestați capii mișcării, A. Rosetti, etc.

Uită însă poporul pe cine-va, uită, voi să se pe cei care-i amăraseră viața prin ale privilegii și abuzări de ele; îi uită și-i tă: nici un fir de păr din capul vre-unuia; și un cap de ață din averea cui-va, nu atinsă.

Prin aceasta, revoluțiunea română se osebise fundamental și de cele dinaintea și de cele din urmă ei de pe aiurea, și dete în vilea lumii marile calități ale buneii, blândeii civilizatei inimii a poporului român.

În mersul spre cazarmă, spre a libera arestații, poporul întâlni pe căpitanul Brocardat, care-l rugă a nu face nimic, că se va întoarce dînsul de la palat, unde ducea să ceară învoirea Domnitorului pentru liberarea arestaților. Poporul, cu te ca tot-d'a-unea, când e bine sfătuit, plese și așteptă.

Și căpitanul se întoarse curând; arestații și dați libertății și fraților lor, poporului, e-i primi cu urări calde, cu inime și cu te deschise. Poporul și miliția fraterniză.

Rosetti, pe care un ofițer îl încinse cu iașă, se sul pe o galerie și într'un discurs entusiast exprimă bucuria pentru is-

șă, nimic ce să facă să creadă că e com-ământul de pe căldarea cu banii.

În sâmbatul îl apucase și ziorile și ca să vadă cineva a luat-o înspre casă, unde aștepta Opreana, care sosise de la mămăsa fără d'a aduce un finic măcar.

„Leizbânda asta o neliniște și nu prea Opreana, dar' mai mult o neliniște îmbrăsurarea, că Onu n'a fost noaptea acasă. Unde a putut umbla?“ Se întrebă Opreana, „cu cât is altele mai bune?“ și câte întrebări și gânduri își făcea. „Las' pășesc eu, își zise Opreana, și de oiubă, că nu ține la casa lui, numai bine va fi de noi.“

„Ia a trecut cum a trecut: cu mâncare lapte acru și în lipsă de apă.“

„Noaptea viitoare, pe când cânta colul, Onu se scoală din pat, frumușel și l, în vârful degetelor a plecat la muncă. Opreana îl simțise, și după el.“

„Jupâne la surpături Onu își răsfrânse ecile și se puse pe lucru și dăi și dăi, numai pe când să dea de ceva tare, și Opreana.“

„Nu cum îi auzise glasul îi strigă: „Fugi-te, Dumnezeu, că vine popo'n urma stră și ne neacă.“

„Opreana oblicise apa ce începă să umplă și săpată de Onu, și a luat-o și ea la

bânda națiunii; el fu aclamat, scos pe brațe din cazarmă și cu toții se îndreptară spre agiă (prefectura poliției) unde se aflau arestații Teologu și alții.

Prisonerii poliției, arestați din ultimele zile, fură toți puși în libertate.

Astfel se petrecu ziua de 11 Iunie 1848 ziua de începere a renașterii naționale liberale și democratice a României.

„Ziua de 11 Iunie 1848, zice Aaron Florian într'o scrisoare către Bariț, este o zi de la care începe o epocă nouă în analele țării românești. Deviza popoarelor civilizate: libertate, egalitate, fraternitate, este deviza Românilor de aici.“

„Constituția proclamată ieri va fi un adevăr, și noi vom ști muri pentru dînsa. Trăiască România!“

Insemnătatea meseriilor la noi.

Omului în viață îi stau la îndemână trei căi mai însemnate, prin cari își poate agonisi cele de lipsă pentru viață: direcțoriile, măiestriile și plugăritul.

Un părinte bun întotdeauna ține seamă de aceste împregiurări când e vorba de creșterea fiilor sei. Cercetează firea lor până încă sunt mititei, ca să se convingă, că spre ce lucrare este înclinată mîntea lor. Și de cumva băiatul are o mîntea destul de ageră, atunci, dar' numai atunci, dacă îi dă mîna, să se decidă a-l trimite la școală, adecă să-l facă ceva direcțor.

Am zis: să aibă mîntea ageră, pentru-ca în vremurile de acum, când noi suntem dați înderept din toate direcțoriile, nu e lucru potrivit a cheltui sumedenie de bani pentru niște băieți mai puțin deștepți și cari la urma urmelor să n'aibă din ce trăi. Căci nici cei mai deștepți direcțori ai noștri nu mai pot trăi după cum se cuvine. Pentru noi calea aceasta, de a ne câștiga cele de lipsă pentru viață, e foarte îngustă, să nu zicem cu totul închisă.

Deschise ne sunt însă numai cele două căi: măiestriile și plugăritul. La măiestrie ca și la plugărit, atrîna cu totul de la voința noastră. Noi putem înălța, ori nimici pe măiestrii, căci puterea e în mîna noastră. Străinul nu se poate amesteca în afacerile noastre, sau cel puțin nu ne poate sili să dăm cruceriul nostru străinului. Ear' aceasta putere prețuiește foarte mult și mai ales atunci, când am ști-o folosi, sau învîrți cum se cuvine.

Românul nostru, până azi a îmbrățișat, ori mai bine zis a apucat numai pe una dintre aceste trei căi — pe calea plugăritului. În privința aceasta el e foarte stăruiitor. Băiatul lui, ca și tatăl său, trebuie să rămână la coarnea plugului. Căci

fugă și până la casa judei nici că s'a oprit.

„Jupâne jude, am aflat un isvor cu apă multă de poate ajunge la un sat întreg“ îi zice Opreana.

Judeiului nu-i vinea să creadă, dar când Opreana a zis că să meargă împreună, a plecat și el, ca să se încredințeze că-i aievea ori ba. Pe drum Opreana îi spuse și-i înșirase toate necazurile, că Radu vrea să-i scoată din casă, că-i rău și că, Doamne, ce bine ar fi când ar putea pune mîna pe niște bani, ca să se scape de necazuri.

Ajunși la groapa lui Onu, o găsiră plină cu apă și judele nu mai putea de bucurie, că a scăpat satul și pe sine de sete. S'a întors apoi la casa satului și a băgat mîna în lada cu banii și i-a umplut buzunarul Oprenei, tocmai cu trei sute de zloți, cu care Opreana și Onu și-au plătit datoria și li-a mai și rămas, ca să-și facă și alte trebușoare cu ei.

Din noaptea aceea începînd oamenii din Coptu nu se mai tem că se vor coace de sete, căci a dat Dumnezeu apă din belșug în groapa care de atunci începînd nu se mai numește altmîntre decît „Fântâna Onului.“

și azi dă mult pe zicala: „cum am trăit eu, poate trăi și pruncul meu“.

Și nu e rău, că Românul ține foarte mult la aceea ce au fost moșii și strămoșii lui, dar' numai la acele ce îi folosesc, și nu și la acelea ce-i cauzează pagubă. Să țină mult la legea și la neamul său; ear' când e vorba, cum să-și câștige cele de lipsă pentru viață, fără a lucra pe paguba neamului, n'am greșit într'un nimic, dacă ne abatem un pic dela calea cea veche.

De altcum, prin îmbrățișarea măiestriilor nu numai că n'am lucrat cât de puțin împotriva neamului, ci din contră, măiestriile sînt cel mai puternic mijloc de a-l întări din toate punctele de vedere: cultural, național și al bogăției.

Avînd noi măiestrii noștri, banul nostru trece earăși la noi, căci averea lor e avere românească. Ear' acolo unde e avere, este și putere. Și unde e putere, acolo cu mai mare greutate poate străbate dușmanul, ca să ne strice. Prin urmare averea cântărește foarte mult la întărirea unui neam sau popor.

Asemenea e știut, că învățăturie, cultura nu se poate câștiga fără bani. Susținerea școalelor e începînd cu cheltueli și încă cu cheltueli mari, dacă e vorba, ca aceea școală să aducă ceva folos. Aceste cheltueli la noi le poartă mai toate bietul plugar din pușinul său, ba de multe-ori nu e cu putință să le supoarte și atunci e lipsit și de darul de a se pute lumina. Căci măiestrii de acum, cari ar pute să ne vină în ajutor, fiind străini de legea și neamul nostru, ajută școalele lor, acolo plătesc dînsesele culturale, de și averea lor e câștigată din sudoarea bietului Român. Câte comune avem, unde sînt măiestri cu sutele; toți cu stare bună. E întrebarea numai, că ce folos avem noi de la ei? — Școalele nu se împărțesec nici de cel mai mic ajutor din partea lor, ceea ce altcum ar fi când acci măiestri ar fi Români. Ei încă ar fi îndatorați a contribui la susținerea școalelor din acea comună, prin ce s'ar ușura foarte mult plugarii de acolo, car' școalele ar fi și în rîndueală mai bună.

Împregiurările în cari trăim azi, ne silesc și mai mult a avea o clasă de mijloc, a meseriașilor. Acesta e un lucru, de care nu ne putem lipsi. Oamenii învățați avem puțin, și apoi câți îi avem sînt mai toți fără avere. Numărul mic și apoi lipsele vieții, pe lângă toată jertfa lor, nu pot face totul, ce ar trebui să se facă pentru neam, și nu mai ales acum, când vremurile sînt atât de grele pentru noi. Aici se recere ca ajutor clasa de mijloc, clasa măiestrilor, cari ca eșii din stîlul poporului, stă mai aproape de el; îi cunoaște toate necăsurile și bucuriile, și ca atare îi poate

foarte mult ajutarea Ear' în cauze naționale ar fi cea mai puternică pîrghie. Căci fiecare măiestru ar fi un adevărat conducător în toate, plus un puternic sprigin la alegeri cu voturile lor. Și oare nu e pentru noi dureros, când măiestrii de acum sînt cei mai mari dușmani ai noștri, ear' voturile lor le folosesc întotdeauna contra noastră?

Deci, din cele de până aci se vede îndeaș, cât de mare însemnătate au măiestrii în veața unui popor, când e vorba de bogăție, cultură și naționalism.

Ar fi cel mai mare păcat național a nu ne îndrepta lucrările noastre în calea aceasta și a nu desvolta cea mai mare activitate pe acest cîmp. Urmează numai întrebarea: care ar fi calea cea mai potrivită pentru ajungerea acestui scop?

În lucrările noastre am avem să ținem seamă de două împregiurări: de obiceiul și sîrăcia poporului.

Toată industria e azi în mîna străinilor, Sprigin din partea lor nu putem aștepta. Nu-l putem aștepta, fiind că ei vîd, că prin pășirea și înaintarea noastră se apropie nimicirea și perirea lor. De aici băieții noștri, și mai ales cei sîraci, ca ucenici îi folosesc mai mult la lucruri economice, eri casnice, și nu se pune nici un pond pe iastruarea lor. Din acești nefericiți apoi se aleg numai niște maistori strică, cari ajungînd în comară și mai mult disgust stîrnesc în popor față de meserii; ear' viața lor nu e decît chin și suferințe; blăstîmînd pe cei ce i-au îndemnat a păși pe aceasta carieră.

Altă față ar lua însă lucrul atunci, când și cei mai cu stare și ar da pruncii lor la măiestrii. Aceasta de o camdată e lucru foarte greu. De la fire conservativ și mai vîzînd și starea tristă a măiestrilor cari îi avem, e mai cu neputință a-l capacita să-și dea băiatul pe cariera aceasta.

În cauza aceasta însă nime n'ar pute face mai mult, de cît înșși puținii măiestri ce-i avem. Pruncii mai sîrmani să fie primii în lucrătoarele lor cu condițiuni ușoare și pe lângă o tractare mai umană de cît pînă aci, să pună și mai mult temăiu pe instruirea lor. Ear' aceasta să se facă cunoscut publicului prin anunțuri în foile noastre.

Ca unii ce cunosc mai bine împregiurările de aceasta natură, să pună la cale cu ajutorul inteligenții înființarea de societăți cu scop de a procura mijloace pentru ajutorarea ucenicilor sîrmani, ba chiar și pe sodalii cari ar dori să-și deschidă lucrătoarele lor. Se înțelege, că acestia, ar avea să restituie aceasta sumă la timpul său pe lângă un procent moderat.

În chipul acesta aș cred, am pune

Gala.

— Legendă din popor. —

De mult, foarte de mult, pe când nu erau atâtea isvoare, vara însetau toate vietățile pe pămînt.

După ce și-au ales paserile Impărat, acesta a chemat sfat, ca să-și sape cu ciocul o groapă mare unde să se adune apă pentru vreme de ispită.

Și s'a întemplat, că au primit toate paserile sfatul Impăratului, numai Gaia n'a voit să-l primească. Și dacă s'a hotărit, s'a pus ziua și noaptea pe lucru. Și lucrau cu sîrguință una mai mult de cît alta și aveau spor la lucru, că erau cu mili canele.

Și au lucrat așa paserile în bună înțelegere și au isprăvit lucrul cu mare bucurie. Și dacă a plouat s'a umplut balta cu apă și așa nu mai duceau lipsă de apă.

Se zice, că cu timpul din această balță s'au format rîurile din ce în ce mai lungi și mai late. Și acum au toate vietățile apă în îndestulare — numai Gaia nu!

De aceea vara când e secetă mare vedem Gaia coborîndu-se pe la rîuri, ca să înghită un strop de apă, dar' atunci sîrmana o pățește amar de o zăresc celelalte paseri, că o iau dinainte; ear' ea se sue pînă n'vîntăie și de acolo cu glasul ei răgușit cere mereu ploaie de la bunul Dumnezeu, căci ea numai când plouă poate să-și astîmpere setea ei cea înfocată!

Iosif Stanca.

Negânditoriul.

Vasilie a lui Petrea, ce-i drept, era om cu stare bună, cu mîntea, și învățat sau cum zice poporul „cîrturarîu“, așa, că nime nu-l întrecea în întreg satul. Dar' ce să-i faci dacă avea o datină foarte rea și urtă, că era bătătoriu. Toată ziua o petrecea prin crășme, nu mai era treaz, și această patimă urticioasă îi primejduia viața și viitoriul său și al întregii familii.

În zădar se tînguia și se bocea Florica soția lui, muștrîndu-l și sfîdîndu-l în tot chipul pentru această purtare rea a sa, totuși, pentru Vasilie toate erau numai vorbe goale.

Ea sîrmana vedea, că zi de zi ce trecea, lucrurile lor casnice mergeau tot de-a întoarsele, dar' nu putea, ce să-i facă, căci el a prins prieteșug cu cei mai stricați perdevară din sat și aceia în toate chipurile storceau de la el bani, beutură etc. Și cum nu, căci omul fiind vesel uită de sine.

Ce era să facă biata Florică, căci o cuprindea, jalea, când vedea, cum toți oamenii, toți vecinii lor căseau la lucrul capului, el însă cu prietenii săi cânta și-și petrecea prin crășma satului de gîndea că era ziua de Paști,

oare cum în mișcare chestiunea atât de necesară vieții noastre; am pune cea mai puternică basă la viitorul neamului prin cultură, naționalism și bogăție. g—n.

De la Sate.

Sân-Miclăușul mare, Sept. 1898.

La 8 Sept. a. c. s'a săvârșit sfințirea petrii fundamentale a bisericii gr.-ort. române din Sân-Miclăușul mare, cu osebă solemnitate.

La 9 ore a. m. s'a oficiat sf. liturghie de cătră Prea On. domn Paul Miulescu, care era însoțit de preoții: Suetoniu Petroviciu, George Balan, Demetriu Blaga, Petru Pascu, Ioan Popoviciu, Ioan Halmagean și preotul sârbesc, ear' răspunsurile s'au executat parte de corul elevilor, parte de corul vocal sub conducerea dirigentilor învățători Antoniu Minișan și Atanasiu Lipovan.

Dintre învățători au fost: Iuliu Vuia, Ioachim Muntean, Petru Baran, Mihai Stanciu, Iuliu Toța, Ioan Popa, Aureliu Micloși, Simion Andron Ioan, Filip și Panaiot Boierescu.

După s. liturghie am plecat cu lithia la locul unde se edifica biserica, servind preoții: Silviu Bichicean și Ioan Stana.

Ajunși întră zidurile de jumătate ridicale ale spațioasei biserici, carea se edifica cu peste 22,000 fl., s'a făcut sfințirea apei.

S'a cetit apoi de cătră Prea On. protopop Miulescu Memoriul, care avea ca adnecs protocoalele comitetului și sinodului, consemnarea membrilor sinodali, act comemorativ al celor cari oficios au asistat la actul sfințirii și cari au și subscris acel act, din care durere, a fost eschisă învățătorimea, carea cu deamă însuflețire și sacrificii a participat, — toate aceste acte primite din mâinile presidentului de comitet Dr. Nestor Oprean, au fost depuse de Prea On. domn P. Miulescu în peatra fundamentală.

La finea actului Prea On. domn P. Miulescu a ținut o frumoasă predică cătră popor, arătându-i, că religiunea, unica ne procură mângăere în fața luptelor pentru existență, apoi cum biserica noastră națională desrobită a fost prin marele Andreiu, Moisi al Românilor; și apelând în fine la simțul creștinesc al tuturor credincioșilor pentru edificarea românescului Sion.

După finirea actului religios ne-am dus cu toții la dl Nestor Oprean, felicitând onomastica Preast. sale doamne.

După amiazi la 4 ore s'a ținut Adunarea constituantă a despărțământului Sân-Miclăușului mare, a „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român.”

Conform convocatoriului emis de spect. domn Dr. Nestor Oprean, ca delegat al co-

mitetului central, la 8 Septemvrie, orele 3 p. m. s'a ținut adunarea constituantă a despărțământului, în sala cea mare a casei orașului unde am putut saluta și o frumoasă cunună de dame, și anume doamnele Miculescu, Oprean, Stoicanescu, Vuia. D-șoarele: Oprean și Miculescu.

La orele 4 și jum. cei întruniți au trimis o deputațiune constatătoare din Iuliu Vuia, Ioan Popa, George Mezin și Eftimie Muntean, care a invitat pe Spect. domn delegat Dr. Nestor Oprean la adunare, care ocupând presiul dă cetire actului de numire, prin care a fost însărcinat cu constituirea acestui despărțământ și luând cuvântul arată printr'un discurs serios că factorii renașterii noastre culturale încă în 1860 au pus temelie Asociațiunii accentuând trebuința ajutoarelor materiale pentru realizarea marelui scop al Asociațiunii, și pentru a-i da un avânt mai puternic s'a decretat estinderea ei și asupra provinciilor banato-ungurene.

Arătând în fine scopul cultural al Asociațiunii apelează la spriginul on. public, declarând adunarea de deschisă designând de notar pe dl Ioan Stoicanescu, ear' de cassar pe dl Iuliu Vuia.

Luând cuvântul învățătorul Iuliu Vuia arată cu date istorice, că numai acel popor care a ținut cont de pretensiunile de progres și-a asigurat existența, pe când celelalte, prin indolență și-au sacrificat vieața; salută deci ivirea noului soare cultural, care va recruta putere de vieață poporului românesc, din binecuvântatele câmpii ale Torontalului.

În scopul inserierii de membri, presidentul suspinde ședința.

Redeschizându-se ședința, se constată că s'au înscris ca membri din Sân-Miclăuș: ordinari: Dr. Teodor Halic, Suetoniu Petroviciu, Traian Stoicanescu, George Funar, Virgil Nicoli; ajutători: Moise Avramescu, Antoniu Minișan, Dimitrie Petrovici, Atanasiu Lipovan, Gligor Foale și Nicolau Foale.

Din B.-Comioș: ordinari Paul Miulescu, și Iuliu Vuia.

Din Nereu: ordinari Silviu Bichicean, Petru Baran, Pavel Fumur, George Mezin, Eremie Mezin, George Oprean; ajutători: Lazar Mihai, Iuliu Fleșer, Axente Popoviciu, Pavel Mihai, Eremie Mezin, Eremie Fumur. Laudă bravilor Ferenți!

Din Beba-veche: ordinari Demetriu Blaga, Ioachim Muntean, Panaiot Francescu, ajutători: Mihai Stanciu și Eftimie Muntean.

Din Igris: ordinar Virgil Negru, ajutători Ioan Halmagean și Panaiot Boierescu.

Din Sarafola: ajutători Ioan Stana și Simion Andron.

S'au înscris în total 38 membri și s'a încassat 99 fl.

În scopul alegerei comitetului central, la propunerea lui Ioachim Muntean adunarea alege în comisiunea candidatoare pe: Silviu Bichicean, Traian Stoicanescu, Iuliu Vuia, Demetriu Blaga, Pavel Fumur și Eftimie Muntean, și suspinde ședința.

Redeschizându-se ședința, se aclamă de director Prea On. domn Paul Miulescu, ear' membri Dr. Laurian Luca, Dr. Nestor

Oprean, Traian Stoicanescu și Ioachim Muntean.

În fine dl delegat mulțămind celor prezenți pentru zelul probat nu altcum și reprezentantului politic, protopretorului Radovici, declară adunarea de închisă.

În fine Revidis. Dr. Laurian Luca mulțumește în numele adunării, Spectb. domn delegat Dr. Nestor Oprean.

Fie, ca acest început să fie de bun augur pentru cultura poporului nostru din aceste regiuni binecuvântate de Dumnezeu.

Amicul culturii.

PARTEA ECONOMICĂ

Povește economice.

Sămănați pruni! În împrejurările de acum când fiecare petec de pământ trebuie folosit, nu putem îndemna îndestul nu numai pe grădinarii noștri, ci și pe economii noștri, ca să sămene pruni, cari sunt potriviți și pentru sămănarea drumurilor și stradelor. Prunele fiind-că se pot întrebuința la multe soiuri de mâncări și beuturi, chiar și în anii cei mai roditori, când is mai multe și se pot întrebuința și încă cu folos.

Prunului îi place clima domoală și puțin umedă. El crește mai ușor și mai bine în lunci și în vărtoape, decât la locuri mai înalte. Ce privește pământul nu e așa de alegător, dar' nu e iertat, ca pământul în care sămănam pruni să fie uscat; pământul humos (lutos) îi priește îndeosebi. Prunii să se pună în locuri deschise la o depărtare de 7 metri; în grădină sunt destui și 5 metri. Deoarece toți pomii pietroși, contrar celor cu simburii moi, cu prilejul sămănăturii se curăță, aceasta să o avem în vedere. Noi sfătuim pe cetitori, ca intruc că numai se poate altoii să și-i procure de la școalele de pomărit, unde se află mai multe soiuri de pruni.

Scule de cusitor precum sunt linguri, furcuțe, cuțite, pieptene, nu e bine să le ținem în apă fierbinte, căci prin asta se moaie și își pierd forma.

Invechirea măiestrită a vinului. Vinurile le putem învechi pe cale măiestrită așa, că le tragem de patru-ori într'un an și îl cruțăm cu ajutorul gelatinei. După aceea așezăm vinul într'un loc în care e o căldură îndoită de a unei pivnițe bune în care să fie o căldură de 30 până la 34 grade R. (37.5 până la 42.5 grade C.) Și în sticle încă îl putem ține, numai cât sticlele trebuie umplute de așa, în cât vin să nu fie mai mult de $\frac{3}{4}$ și după ce le-am astupat bine, le punem să stea o zi până 'n două în apă, care să aibă o căldură de 50 grade (62.5 grade C.) Sticlele se vor umple apoi și se vor așeza în pivniță.

Sare ieftină. Ministrul de finanțe a dat nu de mult o ordinațiune, din care aflăm de bine a spune și cetitorilor nostru următoarele: Pentru cuviincioasa nutrire și pentru-ca vitele din țară să fie cât să poată de sănătoase, ministrul de finanțe a poruncit, ca sarea pentru vite să se ieftinească așa că maza metrică să nu coste decât 5 fl. Totodată ministrul s'a îngrijit, ca țeranii economi să ajungă mai ușor la astfel de

sare. Încredințate cu vnzarea acestei sări în rindul întâiu sunt: oficiile de sare de Akna—Slatina și de la Uioara (Marosuj), de unde se poate cumpăra maza metrică prețul de 10 coroane (5 fl.) adogându-se prețul poștei sau al trenului, dacă cumpărătorul voeste să i-se trimită pe poșta pe tren; după aceea astfel de sare se poate procura cu prilejul licitațiunilor, și se fac la oficiile salinelor. Sarea pentru ce se poate cumpăra de la Akna—Slatina și de la Uioara, se preschimbă de așa se denaturează, în cât constă din 99 $\frac{1}{4}$ cente sare măcinată și pietroasă, o jumătate de percent conține oxid de fier și de pulbere de pelin, așa că omul nu o poate folosi pentru sine, căci se îmbolnăvește. Această amestecătură se bagă în saci, și se trag la cântar 50 de chilograme. Sacii însăsmnați cu niște țiduluce pe cari stă scrie „marha só” (sare pentru vite), apoi se bează la gaură. Reuniunile (tovărășile) agricole au un foarte mare scăzământ în cumpăratură sării, deaceia nu putem înțele tul îndemna pe plugarii noștri, ca să unească cu toții și să întemeieze toată agricultura.

Profesori economi călători.

Incunoștințăm prin aceasta pe economii noștri, că înaltul minister r. u. de agricultură dto 25 Iunie a. c. nr. 42.128, a acordat drept profesori-specialiști ambulanti pe: lăptăreșii Tivadar cu locuința în Kaposvár, pe specialitatea lăptăritului; pe Monyi Károly cu locuința în Nyiregyháza, pentru lăptăreșii pe Csérer Lajos cu locuința în Szigetváros pentru cultura hemeiului, și pe Fűrészáros József cu locuința în Liptó-Szent-Miklós, pentru cultura cănepei.

Chemarea acestor profesori ambulanti e a da ori-cui li-se vor adresa, și în mod gratuit, inviațiuni în specialitatea respectivă și să da în diferite chestiuni și la diferite întrebări opinia (părerea) lor, a călătorii eventual la fața locului, unde împreună cu proprietarii vor lucra pentru introducerea îmbunătățirilor, ce le cred de lipsă.

Ținem să atragem luarea aminte a economilor noștri asupra acestei dispoziții ministeriale.

Sibiu, 5/17 Septemvrie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.”

Dem. Comșa, președinte.

V. Tordăș, secretar.

Pentru lăptării noastre.

(Incunoștințare)

La recercare aducem la cunoștință interesată, că un specialist teoretic și practic în ale lăptăriiului află aplicație în lăptărie extinsă din România pe lângă țară bun până la fl. 1000.

Reflectanții la acest post să și înainteze cererile lor la subscrisul comitet până la 15 Octomvrie n. c., alăturând pentru răspuns o marcă postală de 5 cr.

Sibiu, 15/27 Septemvrie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.”

Dem. Comșa, președinte.

Vic. Tordăș, secretar.

Toți mergeau înainte, și cei mai prăpădiți și mai sâraci din sat, el însă din zi în zi da tot îndărăpt. Ocolul, grădina, holdele, și toate lucrurile sale erau în cea mai mare nerînduială, cu toate că — Florica sârmana își dădea toată truda, ca să le aducă în rind ea ca muere, căci bărbatul—vezi bine—era ocupat cu altceva, cu golirea paharelor în crișmă.

În tot anul i-se perdea lui Vasilie câte o parte din avere, și banii se duceau tot în buzunariul jupânului Itzig crișmariul. Dar' lui nici că-i păsa de toate acestea.

El era încrezut în aceea, că mai are îndărăpt câtva, deci poate cheltui; însă din grămadă din care tot iai și nu mai pui, în curând se gată, așa zice Românul. Vasilie la aceasta nu se gândea.

— Care va fi oare urmarea? Toți sătenii își ziceau astfel.

Dar' să fie știut Florica, că Vasilie a fost iscat și niște hârții împistrite pentru prietenii săi, cu cari își petrecea în tot deauna, Doa mne... ce ar fi făcut ea?!

Astfel mergeau trebile în casa lui Vasilie a lui Petre, „cărturariul”, căci așa l'au fost poreclit sătenii, ear' beata Florica soția sa nu știa ce să mai înceapă cu dînsul, ca să-l aducă la cale.

Intr'o zi însă îi veni și ei un gând șod,

muereșc. Iute își îmbracă o rochie mai de taină și haid... la drum.

— Doară îl voi aduce eu astfel la cale pe dînsul, murmura ea, eșind pe porțița casei, — mi-a spus mie Eudochia a lui nenea Sandu, cum trebuie să fac.

*

În marginea satului vecin se afla o casă veche și slabă, mai mult dărîmată și propădășită jur împrejur cu lemne. De pe forma ei se putea vedea, că era părăsită, sau cineva în stare de tot sârăcăciosă locuia într'însa și într'acolo grăbia cu pași repezi Florica.

Apropiindu-se de acea casă îi eși înainte o babă bătrână ca de vr'o 85 ani, gârbovită de spate, era baba Grancea, vrăjitoarea cea mai vestită din acel ținut. Intrând în casă, baba ca toate vrăjitoarele știu să scoată din tr'însa tot secretul pentru ce a fost venit, carea îi și povestii din fir în păr toate. Începî baba apoi a-i îndruga Floricei câte verzi uscate, promițându-i că peste 3 săptămâni îl va face om, de nu va fi în tot satul ca dînsul.

Bucuria Floricei era la culme. Dar' babei îi trebuia multe lucruri, fără de cari nu i-ar fi putut descânta, după cum zicea dînsa, deci Florica trebuia să-i stea la îndemână cu toate.

Acum mergeau trebile în casa lui Vasilie și mai spre rău, căci el prăda într'un fel, ear' Florica pe la vrăjitori, ca să-l facă pe el om, în alt chip. Ea credea, că face bine, dar' lucrurile în loc de a se îndrepta mergeau și mai spre rău.

Florica și observă aceasta și mai ales văzînd, că vrăjitoarea e o prăpădită și o mincinoasă. Ea acum se convinse că nime nu poate face nimic preste voia lui D-zeu, în al cărui ajutoriu își puse și dînsa toată speranța. Se ruga în toată ziua cu lacrimi ferbinți la D-zeu, ear' pe Vasilie îl muștra cu vorbe blânde și frumoase, aducîndu-i exemple despre urmările triste ale oamenilor acolora, ce duceau o viață ca dînsul, așa în cât nu peste mult timp Vasilie se schimbă cu totul, deși cam cu greu, căci era deja înrădăcinată patima aceea în el, dar' totuși cu ajutorul lui D-zeu îi succese binișor Floricei a-l aduce la calea cea bună.

Acum mergeau ca de minune lucrurile în casa lor, spre mirarea tuturor, și Florica se simțea, desine înțeles, cea mai fericită. Dar, durere, ca într'o zi spre mai marea lor mirare o căruță plină de domni se oprî înaintea uși casei lor. Ei veniră să vîndă averea lui Vasilie pentru hârțiile cele împistrite pe cari dînsul le subscrise

pentru prietenii săi și despre cari Florica nimica nu știa.

O, ce supărare pe el, dar' mai ales soția lui! Cum mai plîngea ea acum în bocea, bătîndu și peptul cu pumnii, dar' putea să facă, căci fu prea tîrziu, pe nepăteptate. Unde să se ducă ei acum!... Că bătăie a lui D-zeu pe dînsii oare! — Când și-o face omul cu mintea.

*

Măne zi după cele întemplate un bărbat ca de 40 ani, ținînd în brațe un prunc micuț, și cu o femeie care ducea de mîna alți doi prunci mai mărișori, eșiră din sat plîngînd și blăstămîndu-și soarta. Era Vasilie a lui Petrea, cărturariul, cu Florica soția sa și pruncii.

La marginea satului o grămadă de oameni se adunară să se uite după dînsii, stîndu-i cu degetele și compătîmîndu-i. O, unde să se ducă ei acum, își ziceau sătenii? Unde va fi locașul lor?... Tu lucrul!...

Eată ce fac prietenii și bătură!

Georgița Subțire, bănașeanul.

NOUȚĂȚI

Arad, 30 Septemvrie n. 1898.

Patria' earași confiscată. Numărul de... a fost confiscat de către atpă...

Comasista română dsoara Eleonora de... referentului scolar Dr. Liviu...

Constituire. Membrii societății de lectură... din Institutul preparandial din...

Postul de medic cercual din Merceurea... are să se îndeplinească în curând...

Biserica din Câmpuri-Câmpeni—Surduc... Din protopresbiteratul Ilici (comit...

Biserica frumoasă, zidită de antepre... român Nicolae Pârâu din Orăștie...

Molta, foarte multă lume a alergat și a... comuna cu prezența sa la această...

A fost măreață procesiunea ce am făcut... procesiunea de oțel, în preț de 49 fl.,...

Mureșanul.

Cum e judecătoria ungurească. Dl Rubin...

proces de presă împotriva redactorului... Budapești Napló" jidanul Braun...

Din Alamor (comitatul Alba inferioară)... Marți în 8/20 Septemvrie c. am înmormântat...

În veci pomenirea lui!

Necrolog: Capitolul Bisericii catedrale... din Lugos cu adâncă întristare noti...

Fie-i meroria întru Domnul binecuvântată...

Cas de moarte. Subscrișii în numele lor... și al numărului de conșanșeni pătrunși...

Floare Telescu n. Bozgan ca soție. Au... Telescu, Romul Telescu și George...

Parochia Săcel de lângă Săliște (Trans... silvania), de mulți ani vacantă, în curând...

Batjocuri ovrești. Nespălații de la foile... ovreo-maghiare țin că la ori-ce prilej...

"Enciclopedia Română", publicată din in... sarcinarea și sub auspiciile "Asociașunii...

mari și importante publicașuni a început... lucrările pentru tomul II și va publica...

ULTIME ȘTIRI

Regele României în Arad.

Orașul Arad a avut asară niste oaspeți... dintră cei mai rari. Domnitorul României...

Principesa Maria era îmbrăcată în haină... neagră și a privit mai de multe-ori mulț...

Situașia în Viena.

Eri Joi, s'a ținut a doua ședinșă o reichs... rathului. Așteptările într-o desbatere...

Cu acest partid al opoșișiei merg mâna... în mână: anteseșișii și un grup de Nemți...

Situașia e foarte serioasă, poate să se... întâmple imediată închidere a reichsratha...

Ministrul de comerșiu, Dr. Bärenreither... cel-ce reprezenta în cabinet pe grupul...

Piașă.

Table with 2 columns: Arad and B-Pesta. Rows include Grâu, Cucuruz, Orz, Săcară, Ovșe, Hartie-monetă română, Lire turecști, etc.

Bursa de mărfuri dela 30 Sept. n. 1898.

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Pretul per 100 chigr., etc. Rows include Grâu, Săcară, Orz, Ovșe, etc.

Table with columns: Făina, No 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Rows include Făina No. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Table with columns: Tărișe, Pășăioase. Rows include Fasole boabe mari, albe și rot., Linte, Mazere pentru fert, etc.

Table with columns: Pășăioase, Seminșe, Pășăioase. Rows include Fasole boabe mari, albe și rot., Linte, Mazere pentru fert, etc.

Invitare la abonament

Decșhidem prin aceasta abonament pe... al IV-lea Quartal resp. al II-lea sem. 1898 la

"TRIBUNA POPORULUI" Condișunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

NUMERII DE DUMINECA pot fi abonașii deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

„BIHOREANA“ 222 3—3

Institut de credit și economii, societate pe acții
în ORADEA-MARE

își va începe activitatea la 3 Octomvrie n. 1898.

în localul său din piața St. Ladislau (Szt.-Laszlo-tér) casa
Drului Augustin Kutiák, intrarea din strada Grădinei,
(Kert-uteza).

Institutul :

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depusi spre fructificare plătește interese de 5%.
2. Acoardă împrumuturi ipotecare.
3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu caventa (credite personale țărănești).
4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure către case publice cu scadențe fixe.
5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).
6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară sau de altă natură.
7. Ingrijește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

Dat în Oradea-mare din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „BIHOREANA“ societate pe acții, ținută la 17 Septemvrie 1898.

Iosif Vulcan
presidentul direcțiunii.

Dr. Coriolan Pop
director-executiv.

La administrațiunea „Tribunei Poporului“.

se află de vânzare

următoarele cărți pentru școalele populare.

ABC Carte de cetire de Iosif Moldovan, N. Stef etc.	20 cr.
A doua carte de cetire, de mai mulți prietini, Brașov	28
Geografia Patriei de Ioan Dariu	25
Istoria bisericească	30
Ioan Popescu : Carte de cetire II, prelucrată de Dr. Petru Șpan	30
Intâia carte de scriere și cetire pentru învățământul limbei maghiare de Ioan Roman	10
Gramatica română de Ioan Petran profesor	15
Micul catechis	15
Istoria Patriei de Ioan Dariu	25
Carte de cetire și deprindere în limba maghiară de Wilhelm Groo	24

precum și requisite de scris.

Rugăm deci pe toți domni învățători a ne onora cu comenzile lor pentru această școlastic.

La facerea comenzilor, cari se vor efectui prompt, sunt rugați a adauga și pe se de porto postal.

Administrațiunea „Tribuna Poporului“.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 69 — „TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile :

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;
  2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum : asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.
- Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Se primesc comande pentru următoarele lucrări :

Circulare și prețuri-curente

NOTE

OPURI ȘI BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Prețuri foarte moderate.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I C U R I

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Ori-ce comande se efectuează prompt.